

Uitoefenen van een onbezoldigde activiteit: Plaatselijke ruildiensten (LETS en SEL)

Van toepassing vanaf 1 juli 2017.

Deze omzendbrief gaat over de mogelijkheid voor de arbeidsongeschikt erkend gerechtigde om tijdens de arbeidsongeschiktheid activiteiten te verrichten in het kader van de lokale uitwisselings-systemen (LETS in Nederlandstalige landsgedeelte) en “services d’échange locaux” (SEL in het Franstalige landsgedeelte).

Voor een nadere omschrijving van de LETS en de SEL kan worden verwezen naar de volgende toelichting opgesteld door de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening (RVA):

1. Begripsomschrijving LETS en SEL

Een lokaal uitwisselingssysteem is een plaatselijke en gesloten vereniging van personen die onderling diensten en kennis uitwisselen, waarbij deze ruilactiviteiten gemeten worden in een door de leden gekozen ruileenheid.

Dit lokale uitwisselingssysteem werkt meestal als volgt: een groep personen en/of verenigingen beslissen om diensten uit te wisselen. Hiertoe wordt een ruilmiddel gekozen en een lijst opgesteld waarin iedereen aankondigt welke diensten hij aanbiedt of vraagt. Deze lijst wordt verspreid onder alle leden van de LETS of SEL, samen met ruilbonnen. Indien iemand wenst in te gaan op een vraag of een aanbod, neemt hij rechtstreeks contact op met de aanbieder of de aanvrager. Vervolgens vult hij een ruilbon in die de waarde van het geleende goed of de geleverde dienst preciseert. De centrale administratie van de LETS of SEL verzamelt al deze bonnen om een overzicht te behouden op de situatie van de rekening van elk lid.

De LETS of SEL moeten de volgende kenmerken vertonen:

- een lokale en gesloten vereniging. De uitwisselingen gebeuren plaatselijk en het puntensysteem heeft geen betekenis of economische waarde buiten de groep
- een feitelijke vereniging of een vereniging in rechte. De overgrote meerderheid van de LETS of SEL in Vlaanderen, Brussel en Wallonië zijn opgericht als feitelijke vereniging. In Wallonië en in Brussel bestaat er geen structuur die alle SEL coördineert. In Vlaanderen bestaat er wel een koepelstructuur die belast is met de coördinatie van alle LETS (Lets Vlaanderen VZW). Sommige LETS ontvangen subsidies van de lokale of gewestelijke overheid om te kunnen instaan voor de beheerskosten verbonden aan de LETS of de loonkosten (aanwerving coördinatoren)
- een vereniging zonder winstoogmerk. Het geld circuleert niet binnen de vereniging, met uitzondering van de beheerskosten die gedekt worden door een jaarlijkse bijdrage van de leden, die varieert van 2,5 tot 25 EUR. De vereniging heeft dus geen commercieel karakter
- een vereniging met structuren en interne regels (circulatie van aanbiedingen en vragen, statuut, huishoudelijk reglement, handvest,...)
- een vereniging waarbij de leden vrijwillig aansluiten. In de praktijk zijn de leden van de LETS of SEL natuurlijke personen uit alle geledingen van de maatschappij

- een vereniging waarin elk lid autonoom beslist over zijn eigen uitwisselingen. Het staat de leden volledig vrij om al dan niet een prestatie te vervullen voor een ander lid (geen band van ondergeschiktheid; anders zou het om een arbeidsovereenkomst gaan). De leden hebben ook de vrijheid om de waarde van de uitwisseling te bepalen
- een vereniging waarin de leden op vrijwillige en multilaterale wijze niet-professionele goederen, diensten en kennis uitwisselen. De aangeboden goederen, diensten en kennis zijn niet professioneel: zij behoren niet tot de sfeer van de economische of professionele activiteit van het lid dat ze aanbiedt. Het moet dus gaan om wederzijdse hulp met de volgende kenmerken: sporadisch/onregelmatig, niet-terugkerend en van korte duur
- een vereniging waarin de leden hun activiteiten valoriseren door een puntensysteem zonder geldelijke waarde, geregistreerd in een centrale boekhouding. Elke SEL of LETS bepaalt de waarde van een prestatie, die vaak wordt uitgedrukt in uren. Er is een centraal registratiesysteem van de rekeningen. De leden van de LETS of SEL gebruiken ruilbonnen die centraal geregistreerd zijn. Het registratiesysteem van de rekeningen kan ook gedecentraliseerd zijn. In dat geval houdt elk lid van de LETS of SEL zijn eigen boekhouding bij in een bonnenboekje of op papier. Er is ook een minimum- en maximumdrempel vastgelegd voor de punten om te vermijden dat iemand via de LETS of SEL een activiteit ontwikkelt die regelmatig zou worden
- een vereniging met een sociaal beleid. De LETS of SEL hebben verschillende ambities:
 - het stimuleren van de reflectie en van het individuele en collectieve bewustzijn over het economische en monetaire systeem
 - het in vraag stellen van de heerschappij van de winst, de speculatie en van koning geld
 - het vergroten van de sociale wederzijdse hulp door het aanmoedigen van uitwisseling en solidariteit
 - het versterken van het gevoel tot een plaatselijke gemeenschap te behoren
 - het organiseren van ontmoetingen en zo banden smeden tussen mensen.

2. Kenmerken activiteiten binnen LETS en SEL

De activiteiten binnen de LETS en SEL hebben de volgende kenmerken :

- een niet-commercieel doel: het doel is voornamelijk het ontwikkelen van wederzijdse sociale hulp waarbij de ruil en de solidariteit worden bevorderd alsook het organiseren van ontmoetingen om zo de band tussen mensen te bevorderen
- het gaat over een dienst die sporadisch en van korte duur, niet professioneel is
- het doelpubliek is de andere leden, mensen uit alle sociale geledingen
- een compensatie in de vorm van een puntensysteem zonder geldwaarde: het puntensysteem heeft geen enkele betekenis of economische waarde buiten de groep. Het moet duidelijk gaan om een lokaal ruilmiddel waarmee de leden van een SEL of LETS een andere dienst kunnen kopen die wordt georganiseerd door de SEL of LETS.

3. Uitoefenen van een activiteit in het kader van een LETS of SEL

Afhankelijk van de concrete omstandigheden kan een LETS of SEL activiteit beschouwd worden als een onbezoldigde activiteit, dan wel als vrijwilligerswerk dat de voorwaarden van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers vervult.

Voor wat betreft de uitoefening van een LETS of SEL activiteit aanvaardt de Dienst voor uitkeringen dat de procedure zoals bepaald voor vrijwilligerswerk dat valt onder de wet van 3 juli 2005 dient te worden toegepast.

De gerechtigde dient dus de **Verklaring van uitoefening van een onbezoldigde activiteit (vrijwilligerswerk in de zin van de wet van 03.07.2005 betreffende de rechten van vrijwilligers (B.S. 29.08.2005))** in te vullen.

Bij de beschrijving van de activiteit dient de betrokkene duidelijk aan te geven dat het om een LETS of SEL activiteit gaat.

Deze verklaring dient niet automatisch jaarlijks te worden ingevuld door de betrokkene, maar dient door hem/haar te worden ingevuld als de adviserend geneesheer een beslissing neemt over de verenigbaarheid van de vrijwilligersactiviteit met de algemene gezondheidstoestand van de betrokkene.

Deze nota moet bewaard worden in het medisch dossier van de betrokkene en het administratief dossier in de verzekeringsinstelling.

Dit formulier is terug te vinden als bijlage bij **Omzendbrief V.I. nr. 2007/46 van 9 februari 2007**¹.

Tot slot dient deze activiteit te worden aangegeven in de flux RTTP als vrijwilligerswerk.

Omzendbrief V.I. nr. 2017/199 – 249/27 van 27 juni 2017.

1. Niet gepubliceerd in het I.B.